

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλης, *Μετὰ τὰ φυσικά*, Α2, 982b12-28

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντός γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἴπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄγνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἐτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος, φαμέν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὄν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκέν ἐστίν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Τα παράξενα φαινόμενα της καθημερινής ζωής βρέθηκαν από την αρχή στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της φιλοσοφίας.
2. Όταν κάποιος απορεί και νιώθει έκπληξη, σημαίνει ότι αντιλαμβάνεται αμέσως την άγνοιά του.
3. Ο Αριστοτέλης συμπεραίνει ότι η φιλοσοφία είναι η μόνη ελεύθερη επιστήμη.

β. μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκέν ἐστίν: Σε ποια φράση του αρχαίου διδαγμένου κειμένου αναφέρεται η αντωνυμία **αὕτη**; (μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. «*Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ ... ἤρξατο ζητεῖσθαι.*» Σε ποια ιστορική διαπίστωση προβαίνει ο Αριστοτέλης στο συγκεκριμένο απόσπασμα και ποιος είναι ο αποδεικτικός της ρόλος στο πλαίσιο της ευρύτερης επιχειρηματολογίας που αναπτύσσει ο φιλόσοφος;

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ρενέ Ντεκάρτ, Αρχές Φιλοσοφίας

Ο γάλλος φιλόσοφος Ρενέ Ντεκάρτ, γνωστός και με το εξελληνισμένο όνομα Καρτέσιος, είναι ένας από τους θεμελιωτές της νεότερης φιλοσοφίας. Στο παρακάτω απόσπασμα περιγράφει την έννοια της φιλοσοφίας, αναφέροντας πρώτα απόψεις που παραπέμπουν στην αρχαιότητα και ήταν γνωστές στους τότε σπουδαστές.

Θα ήθελα πρώτα πρώτα να εξηγήσω τι είναι φιλοσοφία, αρχίζοντας από τα πλέον κοινότοπα: ότι η λέξη φιλοσοφία σημαίνει τη μελέτη της σοφίας κι ότι ως σοφία δεν εννοούμε μόνο τη σύνεση σε πρακτικές υποθέσεις, αλλά μια τέλεια γνώση όλων όσα μπορεί να γνωρίσει ο άνθρωπος, τόσο για την καθοδήγηση της ζωής του όσο και για τη διατήρηση της υγείας του και για την επινόηση όλων των τεχνών. Προκειμένου αυτή η γνώση να είναι τέτοιου είδους, είναι αναγκαίο να συνάγεται από τα πρώτα αίτια· για να μελετήσουμε πώς την αποκτάμε, ό,τι δηλαδή για την ακρίβεια ονομάζουμε φιλοσοφείν, πρέπει ν' αρχίζουμε από την αναζήτηση των πρώτων αιτίων, δηλαδή των αρχών.

Μτφρ. Β. Γρηγορόπουλος

Αφού μελετήσετε το παραπάνω κείμενο, να αναφέρετε σε ποια σημεία συμφωνεί ο Ντεκάρτ με τον Αριστοτέλη σχετικά με το περιεχόμενο του όρου «φιλοσοφία» και τους λόγους για τους οποίους ο άνθρωπος φιλοσοφεί. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές και στα δύο κείμενα.

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε φράση της στήλης Α και δίπλα το γράμμα της στήλης Β που αντιστοιχεί στο σωστό όνομα. Τα ονόματα της στήλης Β είναι δυνατόν να αντιστοιχούν σε περισσότερες από μία σωστές φράσεις της στήλης Α (ένα όνομα της στήλης Β περισσεύει).

A	B
<ol style="list-style-type: none"> 1. Βοηθούσε τον συνομιλητή του να «γεννήσει» από μέσα του την αλήθεια. 2. Θεωρούσε ότι ήταν σε θέση να διδάσκει στους μαθητές του την <i>εύβουλίαν</i>. 3. Εγκατέλειψε την Αθήνα, επειδή δεν ήθελε να δώσει την ευκαιρία στους Αθηναίους να σφάλουν για δεύτερη φορά σε βάρος της φιλοσοφίας. 4. Ισχυριζόταν ότι το συμφέρον του ισχυρού καθορίζει το τι είναι δίκαιο. 5. Ορίζει τη δικαιοσύνη ως «<i>τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν</i>». 	<ol style="list-style-type: none"> α. Γλαύκων β. Σωκράτης γ. Αριστοτέλης δ. Πρωταγόρας ε. Θρασύμαχος

Μονάδες 10

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου να γράψετε μία περίοδο λόγου στη Νέα Ελληνική, όπου η συγκεκριμένη λέξη να χρησιμοποιείται **με διαφορετική σημασία** από αυτήν που έχει στο κείμενο: *ἀρχῆς, πρόχειρα, παθημάτων, θαυμασίων, Μαρτυρεῖ*. Μπορείτε να τη χρησιμοποιήσετε **σε οποιαδήποτε μορφή** της (μέρος του λόγου, πτώση, αριθμό, γένος, έγκλιση, χρόνο).

Μονάδες 10